Anul VII. Nr. 8. Cluj 22 Februarie 1932 3 Lei exemplarul

Chemarea Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL
Pe un an . . . . . Lei 200.—
Pe un jumătate an . . . . . Lei 100.—
Autorităţi şi instituţiuni . . . . . Lei 500.—
In streinătate dublu.

ANUNŢURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Cluj, Strada Regina Maria No. 36. Telefon 7-60.

Discursul Dlui Iuliu Maniu

Facem parte dintr'o generaţie care din fericire n'a crescut în seră, cunoscând de timpuriu plăcerile luptei pentru afirmarea unor crezuri plămădite din suferinţele mulţimii, din izvorul acelui nesecat tezaur de energie populară, exploatat veacuri de-arândul de-atâţia latifundiari ingraţi autohtoni şi străini şi deaceia acţiunile noastre politice poartă întotdeauna pecetia neştearsă a idealului moral, singurul temeiu legitim pentru conducerea destinelor unei naţiuni. Pentru noi consultările populare n'au fost prilejuri de simple exerciţii dialectice, de întreceri spirituale şi de elucubraţii programatice sămănate cu iluzii de nesfârşită prosperitate, menite să pună în mişcare întreaga orhestraţie a instinctelor răzvrătite de mizerie şi chin, ci contactul permanent aproape cu massele, a avut totdeauna valoarea uni act solemn, de sinceră mărturisire a ţelurilor noastre apropiate şi îndepărtate, care nici odată nu pot fi concretizate în înfăptuiri durabile fără asentimentul masselor guvernate. Voinţa obştei singură, în momentele hotărîtoare şi chiar în împrejurări obişnuite, legitimează şi ridică pe planul valorilor morale orice acţiune politică. Acesta este rezumatul condensat al gândirii noastre politice. Dacă în viaţa noroadelor privite în ansamblul lor, scrutate în lumina tradiţiilor şi aşezările lor geografice cât şi în relaţiunile dintre ele, eticul nu coincide cu politicul, apoi în ceiace priveşte viaţa internă a fiecărui grup etnic organizat, aceste două coordante ale spiritului uman se împletesc armonic formând un tot indisolubil. Şi noi simţim fierul sacru în faţa sublimului încorporat în marea operă de artă, şi noi apreciem acele realizări singulare desprinse din nebuloasa conştiinţei colective, dar reconfortantele clipe de linişte în care se proiectează mărite aspectele egoiste ale sufletului insului, acele caracteristici care-l definesc şi-l diferenţiază de grup, se topesc în marea unitate colectivă în momentul când părăsind turnul de ivoriu, intrăm în planul vieţii politice. Mentalitatea noastră se încorporează în tradiţia politică a Ardealului. Ţinutul de dincoace de munţi se defineşte prin geniul lui colectiv. Conducătorii mulţimilor deaici au fost frământaţi mereu de-acelaş ţel: emanciparea acestor mulţimi prin ascensiunea lor economică, politică şi culturală. Acest scop suprem a fost firul roşu care a legat generaţiile într'o impresionantă solidaritate. Această structură sufletească explică îndeajuns solidaritatea tineretului ardelean cu bătrânii conducători oţeliţi în lupte grele, purtătorii făcliei aceluiaş ideal pe care îl transmit tinerelor generaţii. Acest ideal, generator de viaţă românească, este faptul primordial care ne leagă şi solidarizează cu dl Iuliu Maniu. In discursul dela Bădăcin dl Iuliu Maniu fixează fizionomia politică a Ardealului arătând nu numai solidaritatea generaţiilor în timp, dar şi tendinţele şi înfăptuirile conducătorilor politici Ardeleni, care au consolidat unitatea sufletească a tuturor Românilor, creind cel mai puternic instrument de apărare a ordinei democratice şi libertăţilor cetăţeneşti. „Tăria partidului naţional a fost din vechi timpuri, că în jurul lui s'au ştiut grupa strâns unite toate generaţiile, tineri şi bătrâni, orăşeni şi ţărani. Aşa se explică succesul nostru. Şi tot aşa se explică că în 1848 alături de tribuni cu plete cărunte au stat Şaguna, Leményi şi alţii în plină vârstă bărbătească, Bărnuţiu şi tineri ca Avram Iancu. S'a întâmplat apoi, ca alături de Dr. Raţiu, Gheorghe Pop de Băseşti, A. C. Popoviciu, Mocioni, Brediceanu şi Branişte în plină etate bărbătească şi tineri ca Vaida, Aurel Vlad şi eu la 20 de ani.

Această solidaritate a tuturor generaţiilor, a dat rezultate extraordinare, pentru partid şi pentru neamul românesc, căci după două mii de ani şi două revoluţii sângeroase a ştiut să reînstăpânească dominaţia romană în Dacia Superioară, să realizeze unitatea naţională; iar în 1928 după ce partidul naţional a fuzionat pentru totdeauna cu partidul lui Ion Mihalache, a putut să întroneze pentru prima data voinţa obştească a poporului român în întreagă Daco-Romania. Dacă vrodată a fost nevoie de vigoarea tineretului, de această vigoare se simte azi mai multă nevoie în împrejurările de faţă".

Triumful partidului naţional-ţărănesc în 1928, a însemnat şi triumful constituţionalismului în România. Micii satrapi orientali, care reuşiseră să traducă în alevărate uzuri constituţionale moravurile de fanar păreau a fi lichidaţi în clipa în care poporul a putut să-şi spună cuvântul liber şi cu respectul legilor ţăiri. Dar scurta guvernare naţional-ţărănistă n'a fost decât un mic intermezzo constituţional. Vechii gospodari se temeau că vor uita prin neuz exerciţiile în domeniul aşa de plăcut al ilegalităţii corsetul strâmt al formulelor legale fiind opiedică serioasă pentru experienţele lor lucrative. Şi s'au aşezat la lucru. Democraţia românească trebuia să realizeze în 2½ ani paradisul pământesc sub sancţiunea desfiinţării. Ar fi fost prea mare revoluţia ca Statul român să-şi schimbe structura concretă, fără o revenire oricât de scurtă la tradiţie. Numai că astăzi gluma de-a puterea, jocul facil cu instituţiile fundamentale ale societăţii şi Statului român, nesocotirea samavolnică a acelor elementare principii de viaţă publică care constituesc osatura uni stat civilizat, pot avea consecinţe încalculabile.

Constituţia nu este ca o haină pe care o îmbraci la vreme rea, o simplă supapă de siguranţă, în momentele critice, ci valoarea ei constă în trăirea ei permanentă, în semnificaţia pe care o capătă în conştiinţa acelora chemaţi s'o aplice şi s'o execute.

„Astăzi naţiunea este lipsită de drepturile constituţionale. Ea este tratată ca minoră. Ne găsim pe pragul falimentului economic şi moral. Vedem anarhizarea spiritelor, învrăjlirea provinciilor; şi în murmurul dezagregărei care pare că se apropie, abia se aude glasul conştiinţei naţionale una şi nedespărţită. Naţiunea este în mijlocul unor îngrijorătoare frământări sociale şi economice, fiind condusă de o mână de oameni fără pregătire, fără intuiţie şi fără focul sacru al inspiraţiei.

Statul român este prins între sloiurile de ghiaţă ale neîncrederii Statelor, care şi ele privesc cu neîncredere unul la altul şi toate cuprinse de aceiaş neîncredere faţă de desfăşurările sociale şi economia ale zilei de mâine".

Este prezentarea succintă a configuraţiei prezentului politic, rezultat nu numai al întâmplărilor care scapă controlului voinţei noastre, ci şi al greşelilor politice comise în dispreţul realităţilor. Nu se pot rezolva gravele probleme care se pun, prin cinism şi prin acea uşoară vivacitate polemică scăpărătoare de inteligentă şi talent spulberând în spuma spiritului tot complexul aşezărilor sociale şi poltice şi cultivând frenetic haosul propriu dictaturii oricărei minorităţi egoiste şi inconştiente. Conducătorul firesc al partidului naţional-ţărănesc, retranşat în acea protestatară tăcere nutreşte o credinţă care este şi credinţa noastră, credinţa în trăinicia principiilor partidului şi în misiunea tinerei generaţii făuritoare de noi idealuri.

Frământările veacului trecut şi ale primului pătrar al veacului acestuia, ne îndreptăţesc să spunem ca şi Mirabeau care trăia finalul unor adânci prefaceri sociale, că noi, tânăra generaţie nu avem vreme de gândit, dar în schimb avem o vastă provizie de idei. Voinţa noastră se declanşează sub semnul acţiunii, jaloanele societăţii de mâine fiind definitiv fixate.

Nu au ce căuta în arenă fiinţele firave în a căror conştiinţă îndoiala sapă încet galerii adânci, epoca noastră, fiind o epocă de aspră luptă. Rezistenţa ambiantei nu ne descurajează, ci din contră, cu cât piedicile sunt mai grele, cu atât entuziasmul creşte. Să nu se creadă că suntem apologeţii eroismului romantic, ai exaltării până la denaturare a personalităţii, ci ostaşii devotaţi ai unui crez, luptătorii pătrunşi de pasiunea lucidă a idealului lor, fiecare formând a parte conştientă din marele tot. In simfonia contemporană, fiecare executant, împrumută calităţile şi avântul diriguitorului, fiecare simte nevoia de a primi cu generozitate răsfrângerile armoniei ansamblului.

Am înţeles porunca şefului: prin actiune să scoatem naţiunea din marasm. Este întreg senzul democraţiei adevărate. Pornind dela cunoaşterea exactă a realităţii noastre etnice, vom continua lupta pentru desăvârşirea calităţilor naţiunii noastre, integrând-o în marea familie a omenirii, alături de popoarele civilizate. Chezăşia cea mai sigură a înfăptuirii unui ideal politic, rezidă în firea acestui ideal şi în forţa organizaţiei, cum foarte bine a precizat dl Iuliu Maniu:

„Vreţi ca Statul să fie puternic? Infăptuiţi principiile partidului. Să nu uitaţi că printre problemele mari ale Statului, să luptaţi pentru înaugurarea unei politici de echitate faţă de provincii.

Dar în afară de această datorie, dvoastră, generaţia tânără, mai aveţi şi misiunea să fixaţi încontinuu ţinte noi, nobile d erealizat înaintea ochilor sufleteşti ai naţiunei. Să fiţi pătrunşi de adevărul; că vai de naţia care nu este în stare să tindă tot spre noi idealuri. E ca un organism care se mulţumeşte cu rezultatele obţinute, intrând numaidecât pe povârnişul declinului. Problemele economice şi sociale nu mai pot fi soluţionate pe cărări vechi. Sunt nevcesare noi luminişuri şi noi îndrumări pe care dvoastră trebue să le arătaţi.

Omenirea a trecut epoca copilăriei, ea tinde spre perfecţionare. Procesul de asociere numai poate rămâne, în epoca fraternităţii, care trebue să cuprindă sufletului naţiunii, la frontiera unei ţări, mai ales în Europa Centrală şi de Est. Fără legături între ele nu mai pot, vor sucomba din cauza calamităţilor economice. De aceia minţile mari, caută noi idei de asociaţie. Aşa s'a ajuns la ideia confederaţiei europene. Dar până la putinţa realizării ei, trebue realizată o confederaţie în Estul Europei, în care noi, România va trebui să avem un rol hotărîtor.

Noi avem norocul, că avem în fruntea ţării, un Rege tânăr, care aparţine generaţiei voastre. L'am primit cu o însufleţire îndreptăţită şi suntem cu încredere că îşi va pleca urechea la inima poporului şi va conduce nizuinţele fireşti şi sublime ale naţiei române. Calităţile distinse îl vor ajuta să facă acest lucru, iar noi trebue să-i stăm în ajutor. Căci dacă Regele Carol I a făcut regalitatea şi Regele Ferdinand a făcut unitatea naţională, Regele Carol II să fie desăvârşitorul unirii naţionale, prin înfăptuirea dreptăţii sociale şi a introducerii ţării româneşti în acea grandioasă alcătuire, a confederaţiei statelor din Estul Europei, care va da posibilitatea înfloririi economice".

Un întreg program de guvernare, în care este încadrată disciplina politică a unui stat democratic şi necesităţile momentului istoric, pe care generaţia Regelui Carol al II-lea are datoria să-l propage în conştiinţa masselor şi să lupte pentru înfăptuirea lui. A sosit însă timpul suprem. Pentru a stăpâni evenimentele îndemnurile generoase ale sufletului, trebue să se realizeze în fapte. Conştiinţa răspunderii, acea forţă mo-

(Urmare în pagina IV-a.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Periscop economic

Conflictul chino-japonez a produs la bursele mondiale şi îndeosebi la Paris un curent optimist, care se menţine. Valorile sunt în urcare. Tendinţa de hausă se remarcă întâi de toate la efectele industriilor de războiu şi industriei alimentare, la **cereale**, materii prime, uleiuri minerale, etc. In toată lumea se speculează posbilitatea unui **războiu** şi şansele de câştig la furniturile probabile pentru acoperirea consumaţiei crescânde. Se spune că în Banat ar fi apărut comercianţi japonezi pentru cumpărarea de cereale şi vite cornute. **Pe deasupra preţul argintului** a înregistrat la New-York cursul de 31 cts, tot în vederea intensificării exportului în Asia şi Mexico. Se pare că acest conflict din extremul Orient va da impulsul pentru înviorarea economiei mondiale. Intre timp conferinţa dezarmării e în plin toi.

AMERICA

„Inghetarea încrederii", cum caracterizează Hoover actuala fază de depresiune, se menţine dârză şi până acum nici un leac n'a fost în stare să risipească blocurile de ghiaţă din jurul „insulei crizei". Cele 2 miliarde dollari retrase dela băncile mici au produs o penurie de numerar adânc simţită. Faţă de aceste greutăţi ale pieţii financiare, guvernul american preconizează o politică care cu drept cuvânt se poate numi „Inflaţie dirigată". Pe trei căi se încearcă prevenirea unei desvoltării catastrofale:

1. Prin crearea instituţiei de stat **Reconstruction Finance Corporation**, pentru care e vorba să se pună la dispose încearcă prevenirea unei desvoltări ziţie în phares 500 milioane dollari şi 1½ miliarde în obligaţiuni.

2. Prin lărgirea cercului efectelor rediscontabile la Federal Reservebanken, ceeace aduce cu sine o diminuare a calităţii portofoliului de cambii al acestor bănci.

3. Prin scăderea taxei de scont.

Cum însă **„inflaţia controlată"** poartă în sine pericolul de a deveni **„inflaţie necontrolată"**, urmată de exodul aurului, băncile n'au nici o încredere în reuşita acestei acţiuni. Căci stabilitatea oricărei monede este în definitiv o chestie de **încredere** internă şi externă.

ANGLIA

Din Amsterdam se anunţă că semnatarii convenţiei dela Oslo, Suedia, Norvegia şi Danemarca, au discutat la Geneva probleme valutare şi posibilităţile unei convenţii comerciale, monetare şi eventual de uniune vamală cu Marea Britanie. Inainte de conferinţa imperială dela Ottawa, care va avea loc în vară şi unde se va discuta politica tarifală a imperiului, Marea Britanie nu va putea consimţi la încheierea de noui convenţii comerciale. In orice caz, ideea unei antante **a schimbului** ar da o importanţă extraordinară lirei sterline ca măsurătoare monetară internaţională şi ar avea o influenţă puternică asupra ţărilor, care mai ţin la standardul aur.

Şi declaraţiile lui Sir **Basil Blakett** subliniază ca înfiinţarea unei monede internaţionale va întjmpina dificulttăţi, în schimb s'ar putea crea un fel **de monedă mondială** bazată pe lira sterlină, care ar circula în imperiul britanic şi ţările nordice, a căror valută este deja legată lira sterlină. Aflăm în ultimul moment că pactul economic dela Oslo este periclitat din cauza dificultăţilor pe care le face Danemarca.

FRANŢA

In cartea sa „Behend the scenes of the international finance" Paul **Einzig**, editorul revistei „Financial News", face un fel de bilanţ al războiului financiar francez.

Credit:

1. Germania a fost adusă într'o situaţie, în care stabilitatea ei economică depinde de bunăvoinţa Franţei.

2. Uniunea vamală germano-austriacă a eşuat.

3. Franţa a câştigat controlul absolut asupra evoluţiei politice în statele succesorale ale fostei monarhii.

4. Italia este **politiceşte** izolată; alianţii ei au fost câştigaţi de Franţa.

5. Anglia a ajuns într'o situaţie că este incapabilă să acorde ajutor altor ţări în contra voinţei Franţei.

6. Statele Unite au renunţat în favorul Franţei la prerogativa de a lua iniţiativa soluţionărei datoriilor de războiu şi a problemei reparaţiunilor.

7. Franţa a câştigat în sfera finanţei internaţionale **o situaţie** monopolistică, ca singura sursă pentru ajutorarea altora.

8. Parisul a devenit în prezent centrul principal al finanţei internaţionale.

Debit:

1. Franţa a zdruncinat orice perspectivă de a mai primi plăţi importante în contul reparaţiunilor.

2. Naţiunea franceză va suferi în măsură crescândă repercusiunile crizei economice mondiale.

3. Mai curând sau mai târziu Franţa va suferi pierderi de pe urma împrumuturilor cu caracter politic.

4. Franţa a pierdut simpatia Angliei şi a celorlalte popoare, care ar fi apărat-o contra oricărui atac german.

*

Franţa şi-a stabilizat moneda la o cincime din valoarea iniţială a francului. Prin această operaţiune datoria ei internă de circa 270 miliarde franci s'a redus la **42 miliarde franci**, cât este astăzi.

GERMANIA

Cheltuelile de răsboiu ale Germaniei au fost evaluate la peste 100 miliarde mărci aur. Astăzi datoria totală internă a Statului s'a redus, graţie inflaţiei, **la 10.5 miliarde Reichsmark.**

*

Situaţia creditelor acordate Germaniei după 28 Iulie 1931 este la 31 Novembrie următoarea:

	Milioane Reichsmark
Statele Unite	1908
Anglia	1052
Elveţia	953
Olanda	941
Franţa	270
Celelalte ţări	244
Total	5368

Aceste credite sunt scadente la 28 Februarie 1933.

*

După cercetările profesorului Dr. R. von **Mieses** asupra mişcării populaţiei germane, aceasta va atinge în anul 1945 cifra 68—70 milioane.

I. Martologu.

Pro Japonia

Se pare că destinul a dat imperiului insular al Niponului un rol cu mult mai important în istoria omenirii decât bănuim.

La 1905 — abia patru decenii după violarea, de către puterile europene, a izolării sale — Japonia a dat Rusiei ţariste cea mai cumplită lovitură posibilă: a distrus mitul invincibilităţii Moscovei, încurajând astfel, în cele ce au urmat, procesul de desagregare a Statului rusesc. Revoluţia din acelaş an a popoarelor baltice şi simulacrul de parlamentarism, înaugurat prin duma, au dus în mod fatal la desnodământul din 1917.

In războiul mondial, Japonia, formalmente beligerantă, a păstrat o atitudine de prudentă espectativă, limitându-se la ocuparea posesiunilor germane.

Iată însă că în prezent — momentul fiind socotit deosebit de prielnic din punct de vedere internaţional — japonezii dau acţiunii lor militare în China o anvergură din cele mai mari. Se schiţează înfăptuirea unui imperiu, care, pe lângă importanţa lui politică, asupra căreia vom insista, are un substrat eminamente economic. Intr'adevăr, în criza de astăzi, deschiderea unor noi debuşeuri însemnează activarea comerţului, micşorarea sau chiar înlăturarea şomajului, cu un cuvânt: înflorire. Ori, răsăritul asiatic este un imens teritor cu o industrie din cele mai primitive şi condiţiuni de producţiune cu mult inferioare celor din Japonia. Fertilitatea solului său este deasemenea foarte necesară unei metropole suprapopulate cum este aglomeraţia insulelor japoneze şi a cărei preocupare de căpetenie e problema emigrărilor.

Din punct de vedere politic transformarea mării galbene într'un lac japonez este obiectivul firesc al politicii externe a Japoniei, fixată în testamentul politic atribuit fostului premier Tanaka. O ţară insulară trebue să caute să nu fie descoperită din toate părţile şi să nu fie expusă, într'un moment dat, să i-se taie orice comunicaţie cu restul lumii. (Aceeaş consideraţiune — mai mult de ordin militar — a făcut ca Anglia să se opună în 1830 înglobării Belgiei în regatul francez). De altfel, faptul, că cele două mari fluvii chineze: Hoang-ho şi Iang-tse-kiang, se varsă în marea galbenă, atribue coastei Pacificului o valoare militară şi economică extrem de mare.

Dar nu aceste consideraţii imperialiste, izvorite, de sigur, din necesităţile vitale ale poporului japonez, ne interesează aici, ci cu totul altceva. In linia politicii sale externe Japonia va ajunge în mod inevitabil, mai curând ori mai târziu, într'un conflict deschis cu Sovietele. Sunt unii cari speră chiar că bolşevismul se va lichida pe câmpiile întinse dela Siberiei de Est. Un lucru însă este cert: ori Rusia asistă impasibilă la încuibarea japonezilor pe coasta Pacificului şi atunci prestigiul ei extern, dar mai ales cel intern, va fi ştirbit, fapt, care nu poate rămâne fără urmări serioase pentru regimul bolşevic, ori ea intervine cu armata ei, pretinsă cea mai formidabilă de pe glob, şi atunci vom avea posibilitatea de a cunoaşte, în sfârşit, forţa combativă a Sovietelor şi, mai laes, reacţiunea curentelor antibolşevice din cuprinsul Uniunii roşii. Ambele ipoteze sunt deci deopotrivă de interesante şi constitue, de sigur, în viaţa comunismului, o piatră de încercare din cele mai însemnate.

Deocamdată ziarele ne-au adus ştirea, că Consiliul superior de războiu dela Moscova ar fi decis să imite tactica generalilor ţaristi dela 1812, adică să evite ciocniri armate şi să lase imenselor distanţe — în Siberia incomparabil mai mari decât în Rusia occidentală — sarcina de a pulveriza forţele japoneze şi de a le demoraliza. Această speranţă ni se pare viciată din mai multe puncte de vedere: de o parte tehnica de războiu a evoluat prea mult dela 1812 încoace, pentru ca distanţele să producă efectul ce l-au avut atunci, iar pe de alta, pasivitatea ar avea consecinţa amintită mai sus, de a zdruncina prestigiul Sovietelor, prestigiu, indispensabil mai alse pentru menţinerea ordinei şi liniştei în interior.

Din acest punct de vedere deci, evenimentele din Orientul îndepărtat sunt deosebit de interesante şi merită întreaga noastră atenţie. Fără a face apologia procedeelor întrebuinţate de Japonezi şi, mai ales, fără a insista asupra raportului dintre acestea şi tratatele în vigoare, menite să înlăture războiul ca mijloc de soluţionare a conflictelor dintre State, trebue să recunoaştem totuşi că Imperiul soarelui răsare — prea puţin cunoscut la noi — este pe cale de a interveni în mod hotărîtor în evoluţia omenirii şi de a accelera procese, ce naţiunile europene nu par, în prezent, capabile să realizeze.

Aurel Păcurariu.

Organizaţia financiară a Societăţii Naţiunilor

Abia de câteva luni a apărut o voluminoasă lucrare a d-lui **Dr. Romul Pop** advocat, fost ajutor de primar al municipiului Oradea, sub titlul **„Bugetele comunale. Veniturile şi cheltuelile comunale"**. Marele succes ce l-a avut cu acest studiu, atât în lumea ştiinţifică, cât şi cea politică şi administrativă, desigur este foarte bine meritat şi justificat nu numai prin faptul că a scris primul studiu de acest fel din ţara noastră, ci l-a întocmit în aşa fel ca acela să fie cât se poate de perfect, utilizabil nu numai de specialişti ci şi de contribuabili, magistraţi, advocaţi, etc. Meritul d-sale a fost recunoscut şi apreciat prin recenziile cele mai favorabile şi elogioase şi scrisori de felicitări primite dela conducătorii politici, fără considerare de partide.

Poate acest frumos succes l-a îndemnat că abia la câteva luni să scoată de sub tipar un nou studiu, de-astădată tratând un subiect cu caracter internaţional, ca rezultat al studiilor şi cercetărilor făcute de d-sa în vara anului trecut, cât a stat la Geneva.

Noua lucrare a d-lui **Dr. Romul Pop** intitulată: **„Organizarea financiară a Societăţii Naţiunilor"**; tratează asemenea o chestiune de tot nouă, ce nu a format obiectul vre-unui studiu la noi.

Azi, când lumea întreagă urmăreşte cu mare atenţiune activitatea Societăţii Naţiunilor, desigur este binevenită lucrarea d-lui Dr. Romul Pop, putând avea oricine o icoană clară, prin studierea acestei lucrări, asupra diferitelor sarcini impuse ţărilor pentru menţinerea Societăţii Naţiunilor.

Autorul ne arată la început diferitele faze prin cari a trecut organizarea, din punct de vedere financiar, a Societăţii Naţiunilor, lucrările pentru întocmirea regulamentului finanţelor, felul cum se întocmeşte bugetul, cheltuelile şi repartizarea lor pe diferitele State, membre a Societăţii Naţiunilor.

Putem constata din aceasta lucrare că cheltuelile anuale ale Societăţii Naţiunilor se ridică la suma de 23 milioane franci aur, adica cca 760 milioane lei. Din acestea Bugetul Secretariatului (care cuprinde şi cheltuelile sesiunilor consiliului S. N., cheltuelile organizaţiunilor tehnice, ale comisiunilor consultative, etc.) este de cca 400 milioane lei, bugetul Biroului Internaţional al Muncii cca 292 milioane lei, iar bugetul Curţii permanente de Justiţie internaţională cca 66 milioane lei.

In ce priveşte repartizarea acestor cheltueli pe diferitele state, autorul indică unităţile ce trebue fiecare stat să suporte. Anume întreaga sumă bugetară se împarte în 1015 unităţi şi statele după importanţa, bogăţia, întinderea lor, suportă cota-parte de unităţi. Astfel asupra ţării noastre sunt repartizate 22 unităţi adica cca 16 milioane lei anual.

Prin bogatul material documentar ce ni-l prezintă dl Dr. Romul Pop în acest nou studiu al său, aduce o contribuţie foarte utilă şi importanţă pentru cunoaşterea organizării interne a Societăţii Naţiunilor.

Suntem siguri că şi prin acest studiu va avea un succes foarte remarcabil, dând dovadă că pe lângă multele preocupări d ordin profesional ce le are, îşi utilizează timpul cât se poate de bine şi util.

Apreciind importanţa lucrării, claritatea şi preciziunea cum este scrisă, o recomandăm călduros tuturor, felicitând în acelaş timp pe autor. **A. Barna.**

Intelectualii sunt în marea lor majoritate pasivi, egoişti şi sceptici. Cu ei nu se pot face experienţe sociale aspre, în schimb, orice reformator social, poate trece peste veleităţile lor dacă interesul masselor cere acest lucru.

Tehnica îndeplineşte rolul istoric al nivelării sociale în muncă, apropie pe „marii nespălaţi" ai uzinelor de micii delicaţi ai spiritului. Nivelarea în condiţiile de muncă şi cele elementare de trai, formează chiagul frământărilor actuale. Epoca contimporană nu ţine în seama postulatele ei de spaima cerebralilor.

Economie dirijată - Economie financiară - Capitalism

(m) In războiul de concepţii, de idei şi soluţii pentru cea mai corespunzătoare organizare politică, economică şi socială a omenirei, ne cade bine să auzim câteodată şi părerea practicienilor experimentaţi. Este o adevărată desfătare sufletească în această eră de supraproducţie teoretică şi abstractizantă să asculţi şi glasul reconfortant al realităţii, lipsiţi de savantlâcul pur speculativ, de spiritul şi mentalitatea zgârâe-nori, cari caracterizează timpurile de astăzi.

Comunicările VES publică în No. 5 din Octombrie 1931 un articol, cu titlul de mai sus, de *H. Moeller* Köln, o eminentă personalitate din industria electrotehnică, ale cărui gânduri şi fel de expunere au efectul unui calmant şi în acelaşi timp regenerator. Vom spicui părţile esenţiale.

Convorbirile cu o mare parte a tinerilor noştri intelectuali asupra economiei şi capitalismului nu sunt totdeauna îmbucurătoare.

Criticarea nefondată a capitalismului, profeţii sumbre asupra prăbuşirei iminente a acestuia, opinii grandilocvente şi imagini nebuloase asupra economiei dirijate (Planwirtschaft) sunt bagaje şi echipament insuficiente pentru reformatorii economiei. In toate timpurile a existat economie dirijată. Plănuirea şi economia sunt noţiuni inseparabile. Şi economia financiară este foarte bătrână. Abia desvoltarea tehnică din secolul al 19-lea a descătuşat toate lanţurile şi a creat importanţa economiei financiare.

Alianţa dintre tehnică şi capitalism a făcut posibile realizările economice într'o măsură necunoscută până atunci în istoria omenirei. Marx şi Engels au recunoscut acest fapt. Evul mediu cunoaşte încă comerţul în compensaţie, schimbul de mărfuri — economia fără monedă — a jucat atunci un rol destul de important. Omul de astăzi lipsit de bani este complect neajutorat. Procesul tehnic — economic extrem de complicat — face comunicarea între oameni fără mijlocul de *Abia prezenţa banului face posibilă pu*schimb moneda, cu desăvârşire imposibile. *nerea în mişcare a agrenajului economiei şi circulaţiei.* Interdependenţa economică nu permite Germaniei abandonarea bazelor monetare internaţionale a etalonului aur. *Orice prpunere de înmulţire arbitrară a mijloacelor de plată, în orice haină ar fi îmbrăcată, înseamnă inflaţie.* Autorul cercetează apoi cauzele crizei economice, arătând că *războiul a fost începutul tuturor relelor,* a venit apoi criza de încredere, războiu comercial şi vamal, capitalul s'a refugiat, în locurile unde credea că găseşte nu rentabilitate, ci siguranţă mai mare. Astfel banul lubrefiantul economiei mondiale, s'a concentrat în puţine locuri sigure, unde zace neutilizat şi nefructificat, aşteptând revenirea încrederii. *Fără încrederea popoarelor nu poate funcţiona nici un fel de economie mondială.*

Dacă numai capitalismul ar fi vinovat, de starea actuală catastrofa s'ar fi produs mai de mult. Nu în sistem trebueşc căutate greşelile. *Este o mare eroare a se crede, că vre-o reformă economică ar putea înlătura actualele perturbaţiuni, chiar dacă în toate ţările ar exista cea mai ideală economie dirijată.* Atâta vreme, cât singuraticele state sunt nevoite să aibă relaţiuni financiare şi ele se trag de păr, intreg sistemul va fi turburat *Idealul tuturor admiratorilor economiei dirijate biurocratice, Rusia, face la fel ca şi toate celelalte state capitaliste,* pentru pregătirea cauzelor turburărilor. Se înarmează, face propagandă politică periculoasă, etc.

Economiile bine conduse se bucură de dobânzi mici şi viceversa. Lipsa de încredere, nesiguranţa şi sarcinile prea mari condiţionează urcarea procentului. Economia cu banul insemnează a-l utiliza în aşa fel, ca să rămână pentru creditor o rentă. Cine dispune de mijloace proprii suficiente, poate renunţa la rentă şi intrebuinţa banul pentru necesităţii care nu sunt chiar vitale. Am intrebuinţat noi creditele în mod economic şi cluizuit? Nici un cunoscător nu poate răspunde afirmativ. Grandioasele hale de târguri de mostre fără cumpărători, porţiunile calculate pentru o creştere fantastică a populaţiei, parcuri de joc şi peluze pentru generaţiile viitoare, universităţi nouă pentru instruirea intelectualilor fără posibilitate de utilizare, uzine comunale care fac „Misswirtschaft", stadioane, a căror pompă le face de neîntrebuinţat pentru scopurile iniţiale, etc., toate sunt investiţiuni nerentabile de capital, care nu pot asigura serviciul de dobânzi al creditelor scumpe şi renta capitalului economisit. Totuşi lumea se topeşte de dragul economiei pragmatice. Atacă cazul Nordwolle, Karstadt, Wiking, spunând că aci este vorba de o risipă revoltatoare a avuţiei naţionale. *Tot contribuabilii şi acţionarii plătesc greşelile conducătorilor. Iresponsabilitatea face apoi educaţia risipei băneşti. Oricine, care manipulează mijloacele încredinţate de naţiune, să răspundă cu capul şi gulerul, cu postul şi demnitatea.* Intreprinderile mici şi mijlocii, au rămas singurele reprezentante veritabile ale vechiului capitalism. Ele răspund pentru mersul afacerilor cu întreaga lor avere şi dacă nu reuşesc a se impune conducătorii ajung cerşetori. *Lozinca „ocrotire celui slab" a slăbit simţul de răspundere; ordonanţele de nivelare sunt un fel de subvenţie dată celor incapabili, în detrimentul creditorilor şi liferanţilor.* Antreprenorii au colaborat cu parlamentul în mod ideal de pragmatic şi le-a reuşit să imobilizeze câteva miliarde. *Tocmai aceia, cari se topesc de dragul economiei dirijate şi se entuziasmează pentru intervenţionismul de stat n'au putut dovedi nici viabilitatea sistemului, nici capacitatea lor.*

Exemplul luminător pentru prietenii economiei dirijate de toate nuanţele este Rusia, dar aci şchiopătează toate comparaţiile. Acolo, unde Rusia se străduieşte fierbinte să realizeze industrializarea programatică, la noi totul este terminat de mult şi abia mai există ceva de plănuit. Energia electrică, distribuirea gazului, minele de cărbuni, industriile de bază, fabricarea azotului, caliului, etc. sunt concentrate în câteva societăţi mari şi puternice, regii mixte, sindicate, concerne, trustruri, aşa că există posibilitatea controlării producţiei în sensul economiei ce acoperă exclusiv necesităţile (Bedarfsdeckungswirtschaft). *Economia agrară* nu este aptă pentru gospodăria dirijată. Prin concentrarea micei proprietăţi, *prin abnegaţie din partea agricultorului, care nu trebue să cunoască nici tarif de salarii, nici zi de 8 ore şi prin investiţii enorme s'ar putea mări productivitatea, s'ar crea o trecătoare prosperitate inflaţionistă, dar în cele din urmă, ar sucomba sub povara datoriilor sale.*

Ce mai rămâne pentru economia dirijată este *domeniul vast al produselor finalizate, şi tocmai acesta este cu desăvârşire neapt.*

Varietatea infinită, necesităţile vecinic schimbătoare, provocate de progresul tehnic, schimbările de structură în unele ţări, de modă, etc., fac o reglementare centrală greoae, irealizabilă. Aci nu poate fi adusă ca exemplu nici Rusia, care a înregistrat numai eşecuri. Scurt, în ce constă diferenţa propriu zisă între capitalismul criticat şi idealul economiei dirijate, preaslăvit de către literaţii noştrii, cari fac economie naţională?

Se spune că economia dirijată este economia acoperirei necesităţilor, şi capitalismul economia profitului. După această constatare economia capitalistă nu lucrează pentru satisfacerea necesităţilor. Cu bunul produs se poate deci realiza un profit fără ca să existe cineva care să consume sau să aibă necesităţi. Orice producţie de bunuri trebue să acopere o necesitate, căci altfel încetează foarte repede dela sine.

In economia cu profit (Profitwirtschaft) naţiunea incredinţează economiştilor un capital cu scopul de a realiza pe lângă spesele cele mai mici, efectul cel mai mare. Ea este dispusă să acorde mandatarului, atunci când s'a realizat un efect mai mare decât cel mediu, participarea la beneficii, *adică dă un fel de premiu de eficienţă.*

Faţă de aceasta, economia dirijată, care lucrează exact ca şi capitalismul pentru acoperirea necesităţilor, este condusă de *biurocraţie, care nu primeşte premii de producţie, dar nici nu realizează decât efecte submediocre.*

Stau deci faţă în faţă.

Economia capitalistă şi Economia biurocratică.

Prima este condusă de inteligenţi, a doua de intelectuali. In economia biurocratică ne-au întrecut Ruşii, din motivul ciudat, la prima vedere, *că ei au mai puţini intelectuali.* Rusia face export cu preţuri de dumping, în detrimentul standardului vieţii masselor. Numai puterea de suferinţe a unui popor neintelectual face posibil acest lucru. Cu muncitori chinezi s'ar putea obţine probabil rezultate şi mai uimitoare. Dacă poporul german ar fi tratat la fel, s'ar revolta foarte repede contra stăpânitorilor. *Intelectualul este sceptic, plin de ezitări, cu mult prea material-egoistic, ca să se insufleţească şi să sufere pentru o idee timp mai îndelungat.* Şcolile, radiofonia şi viaţa citadină va creşte după un timp oarecare suficienţi intelectuali şi atunci va fi sosit sfârşitul actualelor metode de guvernământ.

Să nu uităm un lucru: *intelectualul nu are prea mult comun cu inteligenţa. Inteligenţa este un dar al naturii şi din orice om se poate forma un intelectual.*

Este posibil ca progresul tehnic să ajungă aşa de departe, *încât o mare parte a producţiei de bunuri va fi dirijată numai de maşini, deocamdată însă suntem foarte departe de această stare. Pentru frontul propriu zis al producţiei, cu operaţiuni care murdăresc mâinile, intelectualii sunt foarte puţin apţi.*

Cea mai cruntă lipsă de muncă programatică o întâlnim la guvernul nostru. Supraevaluarea instrucţiei şcolare şi promovarea exagerată a acesteia în toate domeniile, ne-au adus acolo, că nu mai putem utiliza pe absolvenţi în conformitate cu capacitatea şi pregătirea lor. *Adică, ca ei să fie mulţumiţi cu soarta lor şi capitalul, investit de către Naţiune în educaţia acestor indivizi, să renteze.*

Susţinătorii economiei dirijate au avut timp supra-abondent pentru a-şi dovedi arta. Deja şi economia cu profit a capitalismului a fost, în bună parte, condusă de biurocraţie în apele unei economii programatice prost dirijată.

In Germania avem un bastard execrabil, cu însuşirile proaste ale ambelor, caracterizate prin lipsa de răspundere şi tendinţa tuturor de a fi întreţinuţi de către Stat. Este deci nevoe ca economia profitului, de rassă, să fie reintronată, şi ca „profitmacherii" să fie animaţi la eficienţă şi rezultate straşnice.

Profitul se va scurge dela sine în buzunarele Naţiunei şi nimeni nu trebue să ducă frică că pentru dânsul nu va mai rămâne o doză suficientă. Tehnica noastră modernă are o capacitate enormă, iar noi avem încă suficiente braţe dornice de muncă, pentru a îngriji de toată lumea. Economia care produce profit poate suporta sarcini sociale, în vreme ce una care lucrează în nenumărate locuri cu pierderi, va fi incapabilă să contribue pentru corpul social.

Afară de accea, dispunem de o muncitorime bine organizată şi instruită, care va şti să se apere, atunci când se va încerca să i se tae cureaua.

Când unii, a căror destinaţie este să producă profite, vor inclina spre o consumaţie prea mare pentru dânşii şi familiile lor, va interveni fiscul *„Profitmacherii" adevăraţi n'au timp să consume, ei trebue să lucreze neîncetat,* şi nici nu pot lua cu dânşii nimic în lumea cealaltă, unde bunurile pământeşti nu au nici o valoare.

Imperialismul economic

(L'impérialisme économique et les relations internationales pendant le dernier demi-siècle)

— 1870—1920 —

Este titlul unui volum de 316 pagini, editat de librăria Armand Colin, Paris în 1923, cuprinzând o serie de conferinţe ţinute de d-l prof. Achille Viallate, la „Institutul de ştiinţe politice" — Institute of Politics — înfiinţat în 1921 la Williamstown, Statele Unite. O scurtă expunere a idelior principale ce se desprind din aceste conferinţe nu credem a fi lipsită de interes.

Eminentul economist francez după ce expune progresele tehnice realizate în decursul celei de a doua jumătăţi a sec. XIX, trece şi ne arată politica de industrializare şi expansiune a marilor puteri. Anglia e prima care apucă pe drumul industrializării şi lasă în privinţa aceasta cu mult înapoi pe celelalte ţări.

Ceace a contribuit la acest avans al său asupra celorlalte, este pe de o parte faptul că cele mai multe descoperiri din sec. XVIII s'au făcut la ea, iar pe de altă parte, e avantajul ce i-l procură zăcămintele de cărbuni. Industrializarea aduce cu sine imperialismul economic, manifestat prin expansiunea colonială.

Insă nici celelalte ţări nu întârzie prea mult pe calea industrializării. Două din ele sunt pe urmele Angliei şi anume Franţa şi Germania. Prima, mai puţin favorizată din punct de vedere al cărbunelui, se consacră industriei de transformare, de lux şi semi-lux. Germania, dotată cu huilă şi fier în abundenţă, găseşte în aceasta o bază temeinică, pentru edificarea unei industri metalurgice puternice. Dar până când Franţa la începutul celei de a doua jumătăţi a sec. XIX, poseda deja un imperiu colonial destul de vast, Germania, de abia în penultima decadă a acestui secol se gândeşte să adopte o politică colonială.

Obstacolul ce i se punea în cale, era însă că cea mai mare parte din teritoriile susceptibile de colonii erau deja ocupate de celelalte mari puteri. Reuşeşte totuşi să obţină Camerun şi Togo, deasemenea cumpără dela Spanioli arhipelagul Carolinelor şi al Marianelor. Cu acestea însă e prea puţin satisfăcută şi-şi îndreaptă încontinuu privirile spre Balcani şi Europa Centrală, unde speră să realizeze o puternică Uniune vamală, în care, bine înţeles, ea ar avea preponderenţa.

Cu secolul al XX-lea intră în scena internaţională şi Statele Unite. In tot decursul sec. al XIX-lea ele au fost absorbite de exploatarea propriilor bogăţii, pentru care se simţia mereu nevoia de braţe de muncă, manifestată de altfel printr'o imigraţie continuă. Supra-industrializarea ce a urmat acestei perioade, a adus după sine ideia unei expansiuni teritoriale. In felul acesta anexează Havai, Filipinele şi Antilele.

Nici extremul orient n'a rămas în afara preocupărilor marilor puteri. Interesele aci erau foarte multiple. Anglia, Franţa, Rusia, Statele Unite şi Germania, iar în cele din urmă şi Japonia îşi disputau care mai de care drepturi asupra diverselor porţiuni din teritoriul chinez.

Dar ar fi eronat dacă am spune că sfârşitul sec. al XIX-lea şi începutul celui de al XX-lea nu se caracterizează decât printr'un imperialism economic, rezultat al unui puternic şi strâmt naţionalism. Din potrivă vedem ivindu-se diferite convenţii internaţionale pentru protecţia unor interese de caracter quasi-universal, ca cea care proclamă principiul libertăţii de navigaţie pe fluviile internaţionale, apoi diversele Uniuni: postală, telegrafică, etc.

Războiul mondial, prin universalitatea şi consecinţele lui, distruge întregul organism social. Deşi el este expresia celui mai clasic imperialism economic, totuşi în timpul lui putem observa un solidarism economic foarte pronunţat de ambele tabere beligerante. Pe de o parte diferitele comitete inter-aliate,

iar pe de alta Comitetele de aprovizionare la Puterile Centrale, sunt dovada afirmaţiuni noastre.

Acelaş antagonism între internaţionalismul şi naţionalismul economic îl găsim şi în epoca post-belică. Primul e caracterizat de aşa numitele „ententes industrielles" de caracter din ce în ce mai cosmopolit, în cari se reunesc marile întreprinderi de aceeaşi natură, aparţinătoare diverselor naţionalităţi. Cel de al doilea îl deducem din faptul că fiecare naţiune voieşte să fie cât mai puţin dependentă de celelalte, şi aceasta mai cu seamă în ce priveşte industriile considerate ca fundamentale în caz de război. V. C.

Discursul Dlui Iuliu Maniu

(Urmare din pag. I-a)

rală care ne impune datoria apropierii de nevoile mulţimii nu mai îngăduie aşteptarea. Fiecare ostaş credincios idealului comun trebue să-şi înţeleagă menirea. Scadenţa împlinirii adevărurilor profesate de conducătorii noştri şi închegate armonic în discursul dlui Iuliu Maniu ţinut la Bădăcin, nu mai permite temporizarea.

Toate întâmplările care au punctat spaţiul politic al României dela venirea la cârmă a actualului guvern până astăzi, justifică pe deplin atitudinea avută până acum şi arată până la evidenţă că interesele partidului naţional-ţărănesc coincid cu interesele ţării, acest mare partid fiind singurul care a militat tranşant şi susţinut cu îndârjire ideia de partid, instrumentul firesc de guvernare într'o ordine sincer democratică.

Faza experienţelor de încercare a trecut pentru toată lumea. Perpetuarea stării anormale de lucruri care-şi deapănă silit firul în jurul nostru, ne-ar putea situa împotriva calculelor şi prevederilor într'o lume a cărei venire ar însemna ruperea bruscă şi catastrofică cu trecutul, ar împiedica procesul de consolidare a unităţii Statului român şi unitatea sufletească a tuturor Românilor atât de mult trâmbiţată.

Comandamentele etnice şi etice trec peste abilităţile diplomatice şi credem că pot sfărâma plasa de păianjen a intrigilor mărunte, a acelor socoteli meschine a căror practică îndelungată desgustă şi revoltă.

Desigur că determinantele exterioare voinţei noastre, condiţiile obiective înlăuntru cărora se desfăşoară acţiunea politică îşi urmează cursul. Dar nu suntem atât de sceptici încât se ne lăsăm la voia întâmplării şi să refuzăm orice rol acţiunii noastre conştiente, voinţei noastre de guvernare. Tradiţia politică instaurată de noi şi-a avut rosturile ei bine definite, ea reprezentând sintetic noua structură a Statului român, în a cărui plămădă, intră ca elemente hotărîtoare aspiraţiile tuturor provinciilor unite cu patria mumă. Persoanele singuratice pot formula orice fel de obiecţiuni critice privitoare la regimul democratic, dar judecăţile lor nu pot angaja naţiunea pe căi necunoscute. Esteţii vieţii publice poate să-şi toarne indignarea şi oboseala născută din huzur în magnifice operă de artă, pot să construiască cu închipuirea lor împintenată oaze de linişte perpetuă şi de splendidă izolare, pot să îndemne la luptă sau la resemnare, noi însă avem obligaţiunea să ne mişcăm în lumea concretă surprinzându-i aspiraţiile în continuă prefacere.

Lumea noastră, este lumea masselor. Nu cunoaştem în orline politică decât interesele lor. Pentru micii şi parfumaţii duşmani ai poporului sunt deschise uşile academiei. In incinta „veneralilei" instituţii de cultură naţională discuţiile academice, n'au aici o limită.

Pentru aceste considerente, noi chemăriştii, ostaşi credincioşi ai partidului naţional-ţărănesc şi devotaţi apărători ai intereselor permanente ale ţării suntem gata de luptă, şi aşteptăm cu legitimă infrigurare revenirea la conducerea partidului, a dlui Iuliu Maniu.

Acesta este corolarul îndemnurilor formulate în discursul dela Bădăcin pe care ni le însuşim şi suntem gata să le executăm fără şovăire.

Criza Politică

Un singur remediu: Consultarea masselor în alegeri libere

Regimul democratic parlamentar are un avantagiu incontestabil: de câteori conducătorii statelor democratice se găsesc în situaţii greu de învins, acest sistem social-politic permite efectuarea unor sondagii în massele populare, care oricât de superficiale şi defectuoase ar fi atât sub raport tehnic, cât şi sub raport etico-politic, totuş îngăduie judecăţii noastre, a trage anumite concluzii practice privitoare la valoarea principiilor noastre politice în general cât şi a soluţiilor concrete impuse de circumstanţă. Dar nu numai atât. Se verifică raportul de forţe al partidelor politice în luptă, verificare cu atât mai necesară cu cât fiecare partid politic este înclinat să-şi supra-evalueze coeficientul forţei sale, formulând pretenţiuni care depăşesc capacitatea sa reală. Să nu se creadă că judecăm valoarea unui partid numai după coeficientul aderenţelor populare, căci se întâmplă uneori ca puternice mişcări de masse să nu dea în mod necesar naştere unor puterncie personalităţi politice; după cum iarăşi se poate întâmpla, ca sub presiunea forţelor sociale în plină frământare, să se nască personalităţi politice menite să înfăptuiască istoria, să jaloneze etapele de evoluţie ale unei colectivităţi. Este cert însă, că un partid politic pe lângă capacitatea sa tehnică, adică pe lângă cunoaşterea artei guvernării şi mecanismului vieţii sociale, economice şi de Stat, trebue să întrunească sufragiul popular dovedind printr'un aspru examen în faţa obştei, că programul său de acţiune viitoare îmbracă complect aspiraţiile ei legitime. In împrejurările grele, instinctul masselor poate găsi mai uşor calea cea adevărată, decât micile soboruri de înţelepţi ticluitori de formule savante, care în majoritatea cazurilor sunt simple construcţii abstracte, elaborări **mintale suficiente pentru a capta** conştiinţa setoasă de orice soiu de cunoaştere, a adolescenţilor universitari, dar care nu se pot fixa concret în ambianţa socială.

In această situaţie se află astăzi guvernul. Venind la cârmă, în temeiul unei concepţii, care urmărea ruperea cu tradiţia politică, n'a găsit de cuviinţă în momentul când s'a prezentat în faţa corpului electoral, să-şi afirme răspicat un program precis de guvernare, socotind acest procedeu perimat.

Guvernul Iorga—Argetoianu s'a prezentat în trecutele alegeri generale în primul rând ca exponent al forţei, întrebuinţând-o din belşug şi în al doilea rând ca un guvern de „gospodari". „Tehnicianii" şi-au închipuit statul ca o vastă societate anonimă, ale cărei afaceri vor merge de minune, din clipa instalării lor la conducere. Dl Iorga, dimpreună cu majoritatea miniştrilor săi au nutrit această strâmtă concepţie gospodărească despre guvernare. Nu credem că dl Argetoianu să fi avut aceiaş concepţie. Lipsa unui program îndelung elaborat verificat prin guvernare şi contactul cu massele, s'a resimţit din primele zile ale acestei guvernări.

Toate actele guvernului Iorga—Argetoianu poartă pecetia uni empirism miop şi agresiv, fiecare năzbătie răsărită în scăfârdia oricărei excelente tinzând să ia în fiinţă în forma vreunei dispdziţii ministeriale năstrşnice sau a vreunui proect de lege votat pe furiş, cu un număr de 10—15 deputaţi adormiţi de atâta efort cerebral.

Astăzi ne găsim în faţa unor grave probleme de politică externă şi internă.

Cu un guvern care s'a născut ca o provocare adresată partidelor politice, cu credinţa că treburile publice vor intra în făgaşul lor normal prin simplul fapt al încălcării postulatelor democratice nu se pot soluţiona probleme care privesc pacea lumii şi pun în joc interesele vitale ale Statului român.

Dezarmarea, confederaţia popoarelor dunărene, atitudinea faţă de soviete de care se leagă nu numai chestia Basarabiei dar însăşi securitatea noastră la graniţa de răsărit, revizuirea tratatelor de pace pusă astăzi net de adversarii statutului politic şi juridic ai Europei fixat prin aceste tratate, iar în politica internă: anarhizarea spiritelor datorită mizeriei, profunda criză morală care bântuie toate straturile sociale, criza economică ajunsă la paroxism, criza financiară soldată cu impresionante deficite bugetare şi cu foamea slujbaşilor ajunşi la sapă de lemn, şomajul care raportat la situaţia noastră, de ţară agricolă de mică şi mijlocie proprietate a luat proporţii îngrijorătoare toate aceste probleme, nu pot fi soluţionate de un guvern care nu are asentimentul ţării, având totdeodată împotriva sa toate partidele politice, chiar şi pe liberali care au guvernat o bună bucată de vreme alături de dânsul. Cum soluţionează guvernul Iorga—Argetoianu şomajul: „vom vedea, vom lua măsuri în limită posibilităţilor, ne place să credem că n'avem şomeuri în măsura pe care o afirmă partidele de opoziţie" sunt aserţiuni de-o uşurinţă copilărească cu care dl Nicolae Iorga îşi amuză adversarii.

In chestia datoriilor ţărăneşti: conversiunea la această expropriere de capital mobiliar se adaugă „un impozit pe capitalul mobiliar şi imobiliar" necesar finanţării operaţiei de conversiune. Guvernul ignorează complect realităţile economice ale ţării. Fiecare regiune, reacţionează faţă de proiectul conversiunii atât de mult moşit, cu întreagă configuraţia intereselor sale economice şi financiare.

Noua formulă a impozitului pe capital a mărit haosul, făcând impresia că guvernul şi-a pierdut busola, intrând pe linia absurdului, numai pentru a-şi prelungi agonia. In aceasta atmosferă de nesiguranţă şi mizerie, s'a deschis criza de guvern. Evenimentele se precipită mai ales dela venirea în ţară dlui Titulescu. Se vorbeşte insistent de un guvern de concentrare sub preziden-ţia d-sale. Socotim că această soluţie este prematură. Nu se poate vorbi de natura unui guvern, corespunzător circumstanţelor, atâta vreme cât durează actualul parlament, care întruneşte ostilitatea tuturor partidelor politice afară de vre-o ligă minoră sau două.

Premiza viitorului guvern, care poate fi de concentrare naţională, de coaliţie restrânsă sau de partid, o formează alegerile generale, libere. Guvernul actual, în loc să-şi consume înţelepciunea cu rezolvarea diverselor probleme de stat, ar putea mai bine elabora, cu concursul tuturor partidelor politice un proect de lege electorală, ar face să se voteze acest proect şi pe urmă să plece pur şi simplu.

Monarhul ar fi pus atunci în situaţiunea de a pune capăt odată pentru totdeauna desmăţului politic desfăşurat cu întreg apangiul de ţigănie orientală, pe chestia coroanei în ultima vreme, mai ales din partea acelora care nu mai au decât trecut şi pentru care viitorul nu mai rezervă nici o surprinzătoare „plăcută". Arbitrarea constituţională a unor apropiate alegeri generale, ar pune partidele politice în faţa celor doi factori constituţionali sau mai exact a celor două constante ale vieţii noastre publice: Regele şi poporul. Supralicitarea „sentimentelor sfinte" faţă de coroană şi discuţiile penibile în jurul acestei chestiuni ar încetat dintr'odată. Trebueşte găsită formulă tehnică cea mai potrivită, care să nu altereze câtuşi de puţin libera expresiune voinţei colective.

Observator

Sus Minervam!

„Sus Minervam!" Acesta este un adagiu proverbial, care circula deja pe timpurile lui Cicero, ce-i drept puţin cam drastic. El sună complect: „Sus Minervam docet!", adică scroafa dăscăleşte pe Minerva. Minerva se ştie, era zeiţa înţelepciunii şi raţiunei-calităţi cu care nu prea este dotat părosul râmător. De aceea apostrofează şvabul o prostie deosebit de mare cu adjectivul „saudumm". Acest dicton se întrebuinţa în Roma, când un mărginit se opunea unui om deştept, sau un om, care nu avea nici idee de un lucru lua faţă de un încercat cunoscător poza de „ştiutor mai bine" (Besserwisser). Atunci primea duşul meritat: „Sus Minervam!". Aceasta nu sună tocmai politicos, dar nimic nu scoate aşa din sărite, şi chiar pe oamenii calmi, ca ignoranţa şi semidocţia ce vrea să se ridice peste ştiinţa şi cunoştinţele încercate. Şi de câte ori nu se întâmplă acest lucru!

Sus Minervam! Câţi critici ai economiei private, câte atacuri la adresa antreprenorilor nu merită această dură caracterizare! Câte confuzii grosolane, contradicţii interne şi pervertiri scandaloase nu întâlnim zilnic şi vedem acum ignoranţa crasă şi prostia se urcă adesea pe calul cel mare. Intr'o ţară, în care fără autorizaţie nimeni nu are dreptul să cureţe măcar un coş, nu este nevoe de certificat de capacitate pentru a face pe judecătorul economiei a-i reproşa incapacitate şi eeşc şi a o ţine responzabilă pentru orice şi toate.

Motivele nu mai au nici o importanţă critica şi chelălăitul au ajuns să fie în sine scop, un fel de „drept al obişnuinţei".

De 13 ani economia este înundată de prostia răutăcioasă şi lozincele nebune, debitate cu găleata din partea acelora, **care se pricep la conduceiea unei afaceri cum se pricepe vaca la cântul din flaut.** Sus Minervam! Nu trebue să ne mirăm, dacă o econorie politică ajunge să termine în mocirlă, pentrucă în loc să fie condusă de Minerva, zeiţa înţelepciunei şi ştiinţei, este influenţată în mod decisiv de oameni, cărora le lipsesc experienţa şi cunoştinţele necesare şi cari privesc totul din perspectiva de broască a efectului agitaţiei.

Aşa a ajuns economie să fie de ani de zile locul de descărcare pentru pocât de numeroasele pe atât de inferioarele secreţiuni cerebrale ale diletanţilor ambiţioşi. Dar vai de capul ei când se împotriveşte descărcării acestui gunoiul Cricicastrii nemiloşi ai economiei au bătături al dracului de sensibile şi strigă „Zeter und Mordio" numai dacă arăţi cu degetul în acea direcţie. Ei se simt în aşa măsură judecători chemaţi, încât dacă victimele criticei lor îndrăznesc numai să crâcnească, în loc să se supună, aceasta este considerată de dânşii ca les-majestate. Pe lângă aceasta dânşii se ascund de obiceiu în dosul „poporului muncitor".

Mulţi muncitori s'au săturat de a fi înduşi în eroare şi prostiţi de nişte aşa zişi conducători, cari sunt mai mult limoă şi plămâni decât frunte şi creer. Sus Minervam!

(Deutsche Bergwerkszeitung, 23/I 932. Spitama).

Cea mai plăcută surpriză o formează în fiecare an

Balul Chemării

care are loc la 27 Februarie în saloanele restaurantului Nev-Jork

Tipografia „Cartea Românească", Cluj, Calea Dorobanţilnr 14,